



KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Razum in sporazum

Dajmo, spregovorimo odkrito besedo. Treba pa je odkritosti; kajti s slepomišljenjem in zavijanjem ne pridemo nikamor in bi samo povečali zmedo duhov in pojmov.

Dogodki zadnjega časa so vse ljudi, ki so hoteli gledati brez predsodkov, v marsičem poučili. Tragedija Češkoslovaške, ki je morala žrtvovati velik in sila pomemben del svoje posesti — kakor se to pravi — na oltar svetovnega mira, je vznemirila prijatelje in neprijatelje. Pokazala je marsikaj, nedvomno pa tole: V politiki mali narod nikakor ne sme z brezpogojno vero zaupati pogodbam.

Po tem uvodu se vrnimo domov. Pri nas nas

hrvaško vprašanje

vznemirja že dolgo vrsto let. Vsi priznavamo, da ga je treba rešiti in urediti, kajti to ni samo zadeva Hrvatov, ampak v nič manjši meri tudi zadeva Srbov in Slovencev.

To nalogo mora imeti pred očmi vsak resen politik v Jugoslaviji. Kdo pa je poklican, da jo reši?

Po naši sodbi ni nobena važna državnapolitična naloga — monopol. Komur je narod izrazil svoje zaupanje, kogar je izbral, ta je vsak brez izjeme poklican, da rešuje njegove naloge. To je vendar tako jasno, da o tej trditvi med pametnimi ljudmi ne more biti nobenega dvoma. Zato pa prevzema vsakdo brez izjeme in razlike, kdor sprejme narodovo zaupanje, nase težko in usodno odgovornost. On mora v smislu tega zaupanja tudi delati, se mora z dejanji izkazati, da je bil in je takega zaupanja vreden. Z drugimi besedami se to pravi: poslanski mandat ne sme biti resničnemu ljudskemu zastopniku cilj ali celo sredstvo za olajšanje materialnega položaja, temveč pot za doseg višjega cilja — ljudske blaginje.

Ako sedaj pogledamo nazaj, se nam pokaže pestra, včasih temna, včasih zelo žalostna slika. Nočemo trditi, da bi ne bilo posameznikov, ki so imeli mnogo dobre volje, toda ostali so glas vpijočega v puščavi. Naši kmetijski poslanci in naši zastopniki v vladi so vedno stremeli za tem, da postane Jugoslavija vsem svojim sinovom in hčeram brez razlike udoben in prijeten dom.

Iz tega spoznanja se je rodila potreba po novih potih, če pa hočemo na nova pota, je treba, da pogledamo in presodimo svoje sile in jih nanovo — združimo. Taka združitev sil pa ni mogoča brez popuščanja in medsebojnega sporazuma.

S tem prihajamo do velike besede, ki je po svoji vsebini in pomenu tvorila vsebino življenjskega dela nesmrtnega St. Radića.

Sporazum, toda s kom, če ne najprej — z brati?! Ali ni temelj vsake resnične in poštene

jugoslovanske politike zahteva, da sklenemo med seboj sporazum. V to smo poklicani vsi, brez ozira na stranke. Tako namreč zahteva interes naroda. In mi smo še vedno toliko pošten, da nam je narod več kakor stranka.

Naravno, da ne sme noben politik zamuditi nobene prilike za sporazum. Naši kmetijski po-

litiki so se temu spoznanju tudi v polni meri pokoravali. In zaradi tega, zaradi najvišjih interesov naroda so šli naši možje in sklenili sporazum z dr. Mačkom. Je to sicer volilni sporazum, ki pa ima mnogo širše osnove in cilje, o čemer bomo še razpravljali v našem listu.

Ponosno, pokonci naprej!

Politika ni, ali bi vsaj ne smela biti prilika za zadostitev pohlepu in drugim človeškim slabostim, temveč skrb za obči blagor, prizadevanje za tako ureditev vseh razmer, ki bi bila vsem slojem in stanovom najbolj v korist. Kjer politiko tako pojmujejo in jo po tem pojmovanju tudi uravnavajo, tam pravimo, da so politično zreli, kjer se to ne dogaja, tam govorimo o politični nezrelosti.

Deseti brat

Prav nam Slovincem z mnogih strani radi očitajo, kako smo politično še sila nezreli. Zal, moramo priznati, da ta očitek ni brez podlage. Kaj vse smo že zagrešili, odkar smo dosegli narodno in državno samostojnost, nikdar pa se še nismo dokopali tako visoko, da bi pokazali skupno in enotno narodovo voljo, nikdar nismo še niti znali manifestantno pokazati vere vase!

Kdo se ne spominja burnih dni po prevratu! Kakšno odločnost, kakšno jekleno voljo so tedaj pokazali razni narodi, zmagovalci in premaganci. Vsi so se zavedali, da se zdajle za daljšo dobo odločuje njih usoda, in so napenjali vse sile, da pribore sebi čim boljši delež. Samo mi smo čakali kakor deseti brat, se navduševali do solz in trdno verjeli, da nam bo tujec prinesel kakor pišče na krožniku vse, kar želimo in kar smatramo za svojo pravico. Pri tem smo dobivali brco za brco, klofuto za klofuto, naša narodna posest se je skrčila na najnižjo mero! Seveda, saj niti tega nismo znali sprejeti, kar so nam ponujali. Pri tem smo se jezili na krivce doma in po svetu, le tega nismo priznali, da je glavni krivec Slovenec sam, ki je ostal po lastni krivdi v tako važnem trenutku prezrt — deseti brat!

Ukrivljeni hrbti

Podobno je z našim delovanjem doma v državi. Ugled, ki smo ga skraja uživali, je od leta do leta kopnel, seveda v našo škodo. Prišlo je celo tako daleč, da nas v važnih notranjepolitičnih vprašanjih nihče niti omenil ni več, kakor da nas ni. Govorilo se je o Srbih in Hrvatih, o nas pa — kdo? Davkarija in financa! Pa se jezimo na čaršijo, na hudiča in birača, samo tistih ukrivljenih hrbtov ne vidimo, ki za bore skledo lečne jedi sramotno prodajajo očetno prvenstvo. In nikogar ni, ki bi s kolom in z žrdjo

lopnil po njih in jih enkrat za vselej pahnil iz naše srede!

Zrcalo, ki ne slepi

Med najvažnejše pravice svobodnega državljana v demokratični državi spada brez dvoma ta, da smemo s svojo voljo po lastnem predurku in oceni sodelovati pri vseh najvažnejših vprašanjih s posredovanjem svojih izvoljenih zaupnikov, narodnih poslancev. To pravico izvršuje naš državljan pri volitvah v narodno skupščino.

Kako se jo je slovenski človek posluževal doslej, o tem za danes še rajši molčimo. Dovolj smo že o tem pisali mi in drugi, dovolj je bilo krika, upravičene kritike in nejevolje. Bolj važno se nam zdi poudariti, da v bodoče ne sme več tako biti kakor je bilo. Kajti prav volitve bi morale biti zrcalo, ki ne slepi. V vsakem primeru in brez ozira na take ali drugačne okoliščine. Tudi pri javnih volitvah lahko pride volja naroda do izraza, če imajo volilci dovolj hrbtenice. Zato je dolžnost nas vseh, da pri bližnjih volitvah brez ozira na desno in levo, brez strahu in brez sramu povemo, kaj mislimo in kaj hočemo. Tako bodo volitve lahko zrcalo, v katerem bomo sami spoznali svoj obraz.

Vrtavke in mehkužci

Zalostno poglavje v vsakem volilnem boju so tiste medle sence, ki nikoli ne vedo ne kod ne kam. Narod je nadel tem krvosom že brez števila kaj malo častnih imen. To so izmečki, s katerimi se je hudobno poigrala brezobzirna mati narava in jim je odrekla za človeka najznačilnejši sestavni del telesa: hrbtenico z možgani.

Ti ljudje so kakor mozolji na obraz. Nikoli ne veš, odkod so se vzeli in kaj hočejo. V važnih trenutkih pa vselej stopijo iz kakega skritega zatišja in skušajo dopovedati ljudem, da prav za prav edino oni pomenijo blagor naroda. Nihče ne ve, da bi bili kdaj storili kaj obče pomembnega ali koristnega, vendar so toliko predrzni, da govore o zaslugah in visokih načrtih za bodočnost. V resnici so seveda to samo berački, ki bi radi k temu ali onemu postavili svoj ubogi piskerček, najrajši pa kar k dvema ali trem hkratu. Še manj kakor berački so. To so vrtavke, ki jih obrne vsaka najmanjša sapica.

Mehkužci so, ki ob vsakem dotiku spremene svojo obliko, svoj notranji obraz. Taki ljudje so narodova sramota in prava šiba božja za ves narod. Možje in fantje, ki vam je v odliko pristen in trden kmetijski ponos, ogibajte se jih. Kjer se pojavijo, jim povejte, da jih ne marate, ker je njih prostor med mehkužci in dvoživkami, med polži, močeradi in žabami. Brez ozira jim povejte, da naj se družijo s sebi enakimi!

Mi vsi pa, ki zastopamo kmetisko misel in res kmetijski program že vsa leta našega državnega obstoja, gremo ponosno in z glavo pokonci naprej. Naj bodo okolnosti take ali drugačne,

naš cilj je bil in ostane vedno isti: poštena, resnična kmetijska demokracija, ki bo v srečni, na znotraj trdni, na zunanji nedotakljivi Jugoslaviji, omogočila dostojno in človeka vredno življenje vsakemu poštenemu Slovincu, Hrvatcu in Srbu!

Ne tisti, ki plaho štejejo gumbe in ugibljejo: bo ali ne bo! — ampak oni, ki z vedrim čelom gredo naprej, vedno pripravljeni, dati račun o vsakem svojem koraku, ti so poklicani, da nam pomagajo krojiti usodo. To imejte pred očmi vsi kmetijski volilci ves čas volilne borbe, pa vam na koncu odločitev ne bo težka in se lahko zanesete, da boste prav odločili!

Doma in drugod

† Nj. Vis. knez Arzen

Knez Arzen, brat blagopokojnega kralja Petra I. in oče prvega kraljevega namestnika Nj. Vis. princa Pavla, je dne 19. t. m. umrl v Parizu.

Pokojni je bil skromne, a junaške narave. Udeležil se je mnogih vojn, kjer se je povsod odlikoval s svojim junaštvom. V jugoslovanski vojski je imel generalski čin.



Truplo visokega pokojnika so prepeljali v domovino, kjer so ga na Oplencu položili k večnemu počitku v kraljevo grobnico.

Smrt odličnega člana pomeni za našo vladarsko hišo hud udarec, zato pa je v teh dneh tudi ves narod iskreno sočustvoval s kraljevskim domom. Bodi pokojnemu ob strani slavnih sorodnikov sladek — večni sen!

Volitve

Skupna opozicijska lista — Postavljanje kandidatov — Dr. Maček nosilec opozicijske liste

Od 5. maja t. leta je potekalo četrto leto zakonodajnega dela narodni skupščini. Zato so se že spomladi širili glasovi, da bo parlament na jesen razpuščen in da bodo razpisane nove volitve tekom letošnjega leta.

Pristaši opozicijskih političnih strank in grup so se napovedanih državnozborskih volitev razveselili. Od vseh strani, zlasti pa iz naših vasi in delavskih središč se je slišal in širil samo en glas in ena zahteva: vsa opozicija skupaj, vsi na eno listo. Prenehati se mora s ceplenjem opozicijskih sil in vse ovire ki stoje taki skupnosti na potu, se morajo odstraniti.

Na banovinski seji odbora JNS za Slovenijo je prišla ta zahteva enodušno do izraza. Ravno-

tako so se izjavljali člani glavnega odbora stranke na seji 14. oktobra v Beogradu. Posledica takega razpoloženja pristašev JNS je bil strankin sklep za skupen nastop pri decemberskih volitvah z beograjsko in zagrebško opozicijo. Še isto noč po seji vrhovnega vodstva JNS je bil z beograjsko opozicijo dosežen volilni a tudi političen sporazum in v nedeljo 16. oktobra ga je odobril še dr. Vladko Maček.

Postavljanje kandidatov

Vrhovni volilni odbor JNS je imel pretekli teden sejo in je odobril že 82 kandidatov. Sreške organizacije prijavljajo vsak dan nove kandidate.

V petih banovinah so se sodelujoče opozicijske grupe sporazumele na enotne kandidate po posameznih srezih. Na dr. Mačkovi listi sode-



Aca Stanojević,

voditelj bivše srbske radikalne stranke, a v novejši zgodovini srbskega naroda najodličnejša osebnost, v zavesti naroda pa pojem srbstva, je vstopil tudi v volilni sporazum vseh tvernih sil Jugoslavije.

lujoče politične grupe so si razdelile med seboj posamezne sreze in za vsakega kandidata bodo vse grupe glasovale. Vsled enodušnosti naroda so bili volilni sporazumi po srezih in banovinah z lahkoto doseženi. Tudi za Slovenijo bi bilo po mnenju volilcev najbolje, da se postavijo enotne kandidate vse opozicijske grupe po srezih dravske banovine. Zastopniki posameznih opozicijskih grup so v tem pogledu izmenjali misli in bo tudi za Slovenijo tekom tega tedna načelno odločeno, kako se bodo postavljale kandidate na listi dr. Vl. Mačka.

B. HSS bo postavila po vseh srezih, kjer prebivajo Hrvati v večini, svoje kandidate. Sokandidate bodo postavile sodelujoče politične grupe povsod tam, kjer imajo svoje organizacije in pristaše.

Banovinska seja JNS

za Slovenijo se je vršila v soboto popoldne. Zastopani so bili delegati iz vseh srezov. Zanimanje med njimi za sejo je bilo tako veliko, da so se trije opravičili, preko 150 jih je pa bilo navzočih. Predsedoval je seji predsednik odbora tov. dr. Janko Rajer. O poteku seje glavnega odbora stranke, o njegovih sklepih, o pomenu in važnosti sodelovanja vseh opozicijskih skupin na decemberskih volitvah sta govorila senatorja dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Njuni poročili sta bili sprejeti z viharim odobravanjem in navdušenjem.

Reklamacijska doba

za vpis volilnih upravičencev je potekla 25. oktobra. Kdor je vpisan v volilni imenik, samo ta bo smel voliti 11. decembra.

Kandidatne liste morajo biti vložene pri vrhovnem sodišču v Beogradu do 25. novembra. Krajevni volilni odbori naj takoj prepisejo volilne imenike, kjer še tega nujnega dela niso storili. Volilni imeniki so neobhodno potrebni vsakemu krajevni volilnemu odboru za organizacijo in dober izid volitev. Imenike sme prepisati vsakdo v občinski psarni ob uradnih urah.



Ljuba Davidović, predsednik demokratske stranke, ki je igral za časa volilnih pogajanj za skupen nastop vseh pozitivnih sil v državi zelo pomembno vlogo.

Pozivamo vse naše krajevne odbore, da ne odlašajo do zadnjega dne, ker bo tedaj drugega dela preveč. Kajti vsak pristaš opozicije mora biti agitator za listo dr. Mačka, vsak je dolžan, da spravi na volišče, kar opozicijsko misli in gleda.

Vsak naš pristaš je zaupnik stranke in njen delavec. Vsak je dolžan pripomoči do njenega popolnega uspeha. Od hiše do hiše, od vasi do vasi morajo romati apostoli opozicijske misli in agitirati za listo dr. Mačka in njene kandidate.

† Franc Korošec

V sredo je umrl v Dragotincih pri Sv. Jurju ob Ščavnici Franc Korošec, vnet pristaš kmetijskega pokreta in najožji sodelavec ponesrečenega Jakoba Nemeca. Pokojnik je sodeloval dolgo vrsto let v občini Moslavci in pozneje tudi v novi občini Sv. Jurij. Do ukinitve je bil podnačelnik gasilske župe St. Jurske in zadnjih 10 let načelnik gasilske čete v Dragotincih. Sodeloval je povsod po svojih močeh, kjer je šlo za dobrobit kmetijskega ljudstva, svojo prepričanost je ohranil tudi v najtežjih časih preizkušnje.

Vsi, ki so ga poznali, izgubljajo z njim dobrega sodelavca, ki je kmetisko grudo tako iskreno

no ljubil. Odhajajo počasi oni kmetjski stebri, ki so prvi orali brazdo kmetjske zavesti; odhajajo, da pridejo novi, še močnejši — vsi pa stalno živijo v večni kmetjski ideji miru in ljubezni. Mnogo je izgubila Prlekija v zadnjih letih krepkih mož. Poleg Nemca, Breznika, Alojzija Korošca, Čiriča, Rajha in drugih — odhaja tudi kmet Franc Korošec v novo življenje, ki ga nadaljuje mo mi mlajši za pravice ljudstva, za staro pravdo! — Odhajaš ti dragi kmet — naj ti bo zemlja lahka!

Kaj pravijo

»Delavska Politika« nedavno piše takole:

»Po vsej državi imamo svobodoljubne in lojalne demokratične sile s treznim in zdravim pogledom na edinstvenost države na znotraj in tudi sile, ki ne iščejo sporov s sosedi. Te sile so konstruktivne, te sile se še niso zapletle v moreče nerealnosti. Uverjeni smo, da te demokratične svobodoljubne sile upoštevajo človeško individualnost v korist splošnosti. Zato je nerazumljivo, naravnost nemogoče, da bi se na ta način ne dala ustvariti baza za trdnost države in s tem zagotoviti nje svoboden razvoj. Mi smo zreli, da ta vprašanja uredimo sami in moramo jih urediti. In slaba bi bila politika, če ne bi končno že rešili sami notranjega in zunanega problema.

Dogodki zadnjih tednov so opomin. Opominjajo nas, da preidemo k prepotrebni realnosti sožitja državljanov potom svobode, demokracije in sporazuma.

»Jutro« objavlja v enem zadnjih uvodnikov tele značilne besede nemškega novinarja dr. Rudolfa Kircherja:

»Usoda Evrope je odslej v osmih rokah, katerih delo smo blagoslovili v Monakovem in katerim bomo še zaupali, ako bosta partnerja Nemčije in Italije še nadalje postopala v istem duhu kakor v Monakovem. Angleži in Francozi se veri v Ženevo niso še odrekli. Lahko jo tudi ohranijo, če hočejo, da bodo le njihova dejanja v skladu z monakovskimi metodami! Korak k dobremu je storjen, sedaj gre samo še za doslednost.«

Kaj to pomeni za nas, je veliko vprašanje.

Ne oštarijske prosvete!

Kakor nam poročajo, je neko društvo v Komendi pred kratkim zelo svečano in slovesno odprlo peto gostilno. V kraju seveda potrebe po novi gostilni ni bilo. Proti njej so bili celo nekateri prav ugledni ljudje iz krogov samega Prosvetnega društva.

Seveda, veliki gospodi v Komendi to ni šlo v račun. Zato je uspeh ta, da je peta gostilna otvorjena, čeprav še ni oblastvenega dovoljenja.

Sodimo, da bo prosveta, ki jo bodo širile gostilne, kaj malo koristila resničnemu prosvetnemu napredku in dvigu naše vasi. Kdor ne zna dati drugačne prosvete kakor oštarijsko, naj še to obdrži zase. To je naše mnenje in naša odkrita beseda vsem onim, ki se na papirju bore proti pijančevanju, v dejanjih pa pijančevanje s takim delom samo pospešujejo.

Zmanjšanje obtoka bankovcev

Po prejšnjem porastu se je obtok bankovcev ta mesec začel zopet krčiti. Spričo nervoznosti, ki je nastopila na denarnem trgu spričo zadnjih mednarodnih dogodkov, se je naš obtok bankovcev v drugi polovici septembra povečal za 1077 milijonov din in je ob koncu septembra dosegel izredno višino 7404 milijone din. V prvi četrtini oktobra pa je nastopilo že pomirjenje in se je obtok bankovcev skrčil za 162,9 milijona din; najnovejši izkaz Narodne banke od 16. oktobra pa zaznamuje nadaljnje zmanjšanje obtoka bankovcev za 176,5 milijona din, tako da je zna-

šal celotni naš obtok sredi tekočega meseca 7064,6 milijona din (lani 5771,8). Celotno nazadovanje v prvi polovici oktobra je znašalo torej 339 milijonov.

Ukrepi proti slinavki in parkljevki

Vsled pojave slinavke in parkljevke v celjskem in laškem srezu in vsled suma, da so gonili okuženo živino tudi po mestnem teritoriju, odreja mestno poglavarstvo v Celju na podlagi zakona o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni in ministrske odredbe o zatiranju slinavke in parkljevke sledeče varnostne ukrepe: 1. Živinski in svinjski sejmi se do preklica ne vršijo. 2. Vsako obolenje za slinavko in parkljevko, kakor tudi sum obolenja mora lastnik živali nemudoma prijaviti veterinarskemu oddelku mestnega poglavarstva. 3. Licenciranje bikov, ki bi moralo biti 13. oktobra, se odloži za nedoločen čas. 4. Prepovedan je vsak svoboden promet z živimi parkljarji. Potni listi se bodo izdajali za parkljarje le zaradi neodložljivega klanja. Dovoljenje za odpremo živih parkljarjev z mestnega področja za rejo in klanje izdaja kr. banska uprava, samo v nujnih primerih. 5. Dvorci, v katere se vračajo osebe iz Nemčije in Francije ali iz okuženih krajev naše države, se proglasaajo za sumljive. Take osebe se morajo takoj prijaviti mestnemu poglavarstvu zaradi razkuženja; oglednik živine pa mora pregledati v teh dvorcih parkljarje vsak drugi dan skozi 14 dni ter vsak najmanjši sum pojave slinavke in parkljevke javiti mestnemu poglavarstvu. 6. Uvoz nekuhanega mleka in mlečnih proizvodov kakor tudi sena, slame, gnoja, nastelje in sploh vseh predmetov, s katerimi bi se mogla slinavka in parkljevka prenesti, je iz krajev Hramš v občini Veliki Pirešici, s Klanca v obč. Dobrni in iz Lahomna v občini Laškem strogo prepovedan. 7. Za kršenje teh odredb veljajo glede višine kazni in pristojnosti kaznovanja predpisi členov 111., 112., 113., 114., 115., 116. zakona o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni, ki predvidevajo zaporno kazen do 6 mesecev in denarno globo do 5.000 din oziroma kaznovanje po sodišču z zaporom do 5 let.

Ali ni to sramota?

Z Dunaja je poslal naš veterinarski delegat kmetijskemu ministrstvu tole obvestilo:

»Čast mi je sporočiti veterinarskemu oddelku kmetijskega ministrstva, da sem pri izkrcavanju naše goveje živine na Dunaju v St. Marxu ugotovil: da se naše govedo ne privede dobro v vagonih, da so vrvi mnogo preslabe in da se zato govedo odtrga od njih ter da pride zato živina na Dunaj pobita, ležeča z nogami v zrak, z zadrženo vrvjo okoli glave ter da se zato zgodi, da se govedo zaduši ali pa je potrebno, da se živina takoj po prihodu na Dunaj zakolje. Seveda pomeni to za izvoznike velikansko škodo.«

Ali ni tako obvestilo za nas sramotno in poniževalno? Zadnji čas bi že bil, da gospodarske ustanove pouče ljudi, kako je treba ravnati z eksportno živino. Saj je vendar poleg moralne tudi gmojna škoda velika, če se tako ravna kakor doslej.

Naše terjatve v Nemčiji rastejo

Naš izvoz v Nemčijo zadnje čase močno narašča, zato pa je tudi razumljivo, da se je saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji prav občutno dvignil. Naše terjatve v Nemčiji so dosegle najnižje stanje 22. julija t. l., ko so znašale 736 milijona mark (103 milijone din). Od tedaj se je saldo do srede septembra v naglih skokih dvignil na 1912 milijona mark. V tretji četrtini septembra se je zmanjšal na 1728, potem pa je pričel znova naraščati in je ob koncu prejšnjega meseca dosegel višino 1816 milijona mark, po

najnovšem izkazu Narodne banke pa se je v prvi četrtini oktobra povzpela za 287 milijona mark (40 milijonov din) na 2103 milijona mark (294 milijonov din). Od najnižjega stanja dne 22. junija je saldo naših terjatev v Nemčiji narasel za 1367 milijona mark oziroma za 191 milijonov din.

Nasprotno pa kaže naš kliring z Italijo nadaljnje nazadovanje. V prvi četrtini oktobra se je saldo ponovno zmanjšal za 46 na 855 milijona dinarjev. Dne 11. t. m. je Narodna banka izplačala nakaznice klirinškega računa do številke 17275 od 5. julija t. l.

Od ostalih aktivnih kliringov zaznamuje kliring s Poljsko nazadovanje salda naših terjatev za 24 na 37 milijona din. Narasel pa je saldo naših terjatev v Turčiji za 03 na 188 milijona din in v rednem kliringu z Bolgarijo za 02 na 18 milijona din.

Med pasivnimi kliringi opazimo po daljšem naraščanju prvokrat zopet v večjem obsegu nazadovanje našega klirinškega dolga v Češkoslovski, in sicer za 106 na 1617 milijona Kč. Naš klirinški dolg v Madžarski se je prav tako zmanjšal za 08 na 382 milijona din, povečal pa se je naš dolg v Romuniji za 17 na 77 milijona din.

V plačilnem prometu z Grčijo je znašal 6. t. m. saldo grško-jugoslovanskih bonov v obrotu 414 milijona drahem, saldo blokiranih terjatev pri Grški banki pa 130 milijona din.

Naše sadje

Kakor poroča banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru, je položaj za naše sadje v splošnem takle:

Cena jabolk je bila v preteklem tednu precej stalna ter je znašala 240 do 250 din. Veliko sadja je šlo tudi v industrijske namene v Banat in Bačko. Izvoz sadja v Nemčijo, posebno na Dunaj, je malo zaostal, ker se je precej sadja usmerilo iz vseh krajev na Dunaj. Povpraševanje po sadju je še vedno veliko. Kakor vse kaže, bo v Slovenskih goricah kmalu zmanjkalo sadja, sposobnega za izvoz, posebno zimskih vrst mošankarja in bobovca. Ti dve sorti sta čisti, samo zelo drobni zaradi velike poletne suše. Računa se, da bo komaj 30% bobovca in mošankarja sposobnega za izvoz v Nemčijo, ker uredba predpisuje najmanjšo velikost 5 cm za izvoz sadja. Kmetovalci so že precej razprodali od jesenske zaloge ter se že čuti potreba po blagu, ki je takoj sposobno za konzum.

Grozdje je v kakovosti letos zaradi lepih dni precej pridobilo na sladkorju ter dosegajo mošči iz boljnih leg pri muškarnem silvancu 20 do 22 odstotkov sladkorja. Upati je, da bo kakovost letošnjih vin veliko boljša, kot je bila lansko leto. Ker so začele nekatere vrste, kot n. pr. muškarni silvanec zelo gniti, so vinogradniki pričeli s splošno trgatvijo. Cena grozdju je malo poskočila ter se prodaja na trgu kilogram od 4 din naprej.

Izvoz proti klirinškemu plačilu

Finančni minister je izdal odlok, s katerim se menja odlok finančnega ministra št. 53.710 z dne 27. septembra t. l. Po ukrepu finančnega ministra, ki se pa sedaj spremeni, je bil izvoz nekaterih predmetov iz naše države dovoljen samo pri plačevanju s svobodnimi devizami. Ta odlok se je nanašal na izvoz goveje in telečje kože v predelanem stanju, na rafinirani in denaturirani špirit, boksit v kosih in v prahu, ter na razne rude, kakor n. pr. premog, surovi glicerini itd. Sedaj pa se morejo po novem odloku finančnega ministra ti predmeti izvažati po klirinškem plačevanju z omejitvijo, da še naprej vsa potrdila o sigurnosti valute izdaja izključno Narodna banka, ki se pooblašča, da izdaja ta potrdila pod pogojem, da se izvoz imenovanih predmetov plača delno v svobodnih valutah.

Kaj se godi po svetu

Nas še vedno zanima najbolj tragična usoda

Češkoslovaške

in njenih novih mej. Zgodilo se je, kar je bilo po monakovskem sporazumu edino mogoče pričakovati. Okrnjena država je in bo še morala popolnoma preurediti svoje gospodarstvo, vso notranjo in zlasti zunanjo politiko. Kot temeljni znaki tega preobrata so poleg drugega vidni: carinska unija z Nemčijo, odpoved pakta z Rusijo, odpoved pogodbe s Francijo itd.

Z Madžarsko

se Češkoslovaška niti v novi obliki še ni mogla pogoditi. Madžari so namreč planili na državo, ko je bila v največjih stiskah, kakor hijene na plen. K sreči se madžarski načrti niso skladali z računi velesil, zaradi česar se bodo morali slavni potomci Atilovi nekoliko umakniti. Grozili so z orožjem, vendar tudi to ni pomagalo. Zato se bodo morali spet — pogajati.

Češkoslovaški poslanik je že izročil v Budimpešti zadnje predloge svoje vlade za ureditev spora. Vsebinska te predlogov dosedaj še ni bila objavljena. Kakor se zatrijuje, je češkoslovaška vlada v teh predlogih ponudila madžarski vladi odstopitev vsega onega ozemlja, na katerem je več kakor 50 odstotkov prebivalstva madžarske narodnosti, pri čemer se mora upoštevati statistika iz leta 1930. Razen tega vsebujejo češkoslovaški predlogi tudi načrt za splošno ureditev manjšinskega problema med Češkoslovaško in Madžarsko, tako da bi se Slovaki na Madžarskem zagotovile popolnoma enake pravice, kakor jih bo dala Češkoslovaška madžarski narodni manjšini v ČSR.

V budimpeštanskih vladnih krogih izjavljajo, da pomenijo ti predlogi v primeru s predlogi, ki jih je predložila češkoslovaška delegacija v Komarnu sicer velik napredek, vendar pa še ne zadovoljujejo madžarskih zahtev.

Istočasno je češkoslovaška vlada službeno stavila predlog za nadaljevanje pogajanj. Pogajanja naj bi se nadaljevala na nevtralnem tleh. V sporazumu z nemško vlado predlaga češkoslovaška vlada, naj bi se obe delegaciji sestali prihodnji ponedeljek na Dunaju. Madžarska vlada je načelno pristala na ta predlog.

Nadaljnja pogajanja se bodo po zadnjih vestih vršila na Dunaju, kjer bodo po dosedanjih izglelih Madžari morali popustiti.

Poljska

je igrala in igra v tej tragediji vlogo, ki ji ne moremo nadeti dovolj značilnega imena. Poljski narod tega početja ne odobrava, vodilni krogi pa prav v imenu naroda počenjajo stvari, ki jim je težko najti primera v zgodovini. Zato radi verjamemo besedam tistega francoskega novinarja, ki je zapisal, da se ta država bliža novi delitvi Poljske. Baron Beck, sedanjí poljski zunanji minister, je ime, ki se ga bo slovanska zgodovina spominjala samo s studom. In v veliki meri bo njegova krivda, če vse silne in nadčloveške češkoslovaške žrtve ne bodo mogle ustaviti prelivanja krvi.

Romunija

je odklonila nesramne poljske zahteve. Poljska se je namreč iz slepega sovraštva do Čehov in Rusov zvezala z Madžarsko in zahteva z njo skupne meje, seveda na škodo Češkoslovaške. Poljski odločujoči krogi, ki so se tako besno zavzemali za nekaj tisoč svojih manjšin na Češkem, namreč dobro vedo, da imajo v svoji državi 5 milijonsko ukrajinsko narodno manjšino, ki je v junaški deželi brez vsakih narodnostnih pravic. Zato je poljskih krogov strah ukrajinske svobode in se raje vežejo z Madžari. Ob tej poljski zunanji politiki se ne zgražamo samo mi, ampak tudi Angleži, Francozi in Italijani. Celo Nemci sami so svetovali Poljakom zmernost. Več menda ni treba reči.

Romunija ima svoje ozire in vprašanja, ki ji narekujejo politiko previdnosti. Zato je zanimivo, da celo poluradno poročilo odklanja vesti, po katerih naj bi Romunija pristala na razdelitev Podkarpatske Rusije pod pogojem, da tudi njej pripade del tega ozemlja. Poročilo pravi, da bi takšno stališče nikakor ne bilo v skladu z običnimi romunskimi zunanjepolitičnimi smernicami, ki so ostale tudi po obisku poljskega zunanjega ministra Becka neizpremenjene. Ta splošna načela so v nasprotju s tezo o nujni potrebi, da se Podkarpatska Rusija razdeli med države, ki mejijo nanjo.



Kemal Atatürk, veliki reformator Turčije in predsednik turške republike, je nedavno nevarno obolel, vendar je po zadnjih poročilih bolezen že premagal.

Angliji

povzročajo velike težave arabski upori v Palestini in sosednih ozemljih. Tam se namreč že cele tedne bijejo hudí boji, ki zavzemajo vedno večji obseg.

Seveda imajo svoje prste vmes evropske velesile, vendar je dejstvo, da se v Arabcih z neodoljivo silo drami narodni čut.

Angleži so dobri računarji in spretni trgovci ter jasno vedo, kam lahko pripelje vsearabsko gibanje. Zato skušajo v Evropi žrtvovati čim več na tuj račun, da si v kolonijah zavarujejo svoje bogastvo. Dogodki v Jeruzalemu in drugih krajih Palestine pa kažejo, da se Arabci še ne mislijo ukloniti. Izjemno stanje, ki je bilo proglašeno v Jeruzalemu in ki bi se moralo že ukiniti, je bilo podaljšano za nedoločen čas in razširjeno tudi na vso okolico Jeruzalema. Za ta ukrep so se oblasti odločile po novih spopadih v starem delu mesta. Že od zgodnjih jutranjih ur zopet reglajo strojnice in pokajo bombe. Arabci so vtihotapili v stari del mesta velike množine orožja in municije ter se zabarikadirali v posameznih zgradbah, od koder streljajo na angleško vojaštvo. Nad 2.000 angleških vojakov je obkolilo stari del mesta, da preprečijo nadaljnje tihotapstvo orožja in municije. Izjemno stanje, ki popolnoma sliči obsednemu stanju, se izvaja z vso strogostjo. Prebivalstvo ne sme zapuščati hiš. Vojaštvo in policija imata nalog, takoj streljati na vsakogar, ki bi se pojavil na ulici. Na vseh javnih poslopijih in tudi na večnadstropnih zasebnih zgradbah so vojaške posadke s strojnimi in ročnimi granatami, ki imajo nalogo preprečiti vsak napad Arabcev.

Tudi v drugih pokrajinah Palestine poročajo o novih nemirih. Do večjega spopada je prišlo v bližini Jesobanala, kjer so bili trije Židje ubiti, 8 pa ranjenih. Na železniški progi Tel Aviv-Lida je skočil s tira neki tovorni vlak. Na cesti Gaza Kantara sta dva Arabca postala žrtev eksplozije neke mine. V Haifi je bilo več požigov.

Náš človek pravi: »Kdor drugemu jamo koplje, sam pade vanjo.« Nemara bo zgodovina prihodnjih desetletij to tudi v mednarodnih odnosih potrdila. Vsekakor pa gremo naproti usodnim časom, o katerih ni mogoče niti slutiti, kaj nam prinesejo.

Češka sloga

Kakor uradno poročajo, so češkoslovaška sokolska zveza, združenje delavcev, češki Orel, zveza čeških legionarjev in zveza neodvisnih legionarjev sklenili ustanoviti svojo skupno zvezo, ki bo imela namen sodelovati združeno pri delu za narod in državo.

Sklep je pač dokaz velike zrelosti češkega in slovaškega naroda, za kakršno bi morali na vsak način stremeti tudi mi.

Italijanske izgube v Spaniji

Po italijanskih uradnih poročilih so od začetka državljanske vojne v Španiji do 10. oktobra t. l. podatki o izgubah italijanskih prostovoljcev naslednji: mrtvih častnikov 227, ranjenih častnikov 697, mrtvih legionarjev 2430, ranjenih legionarjev 8161, ujetih častnikov 3, ujetih legionarjev 351, zaradi bolezni umrlih legionarjev 278. Med ranjenimi je 2000 stalno nesposobnih pohabljenec in invalidov. Skupne izgube znašajo 12.147.

Nove manjšine

Po nemškem uradnem poročilu je zasedbo sudetskoneških pokrajin prišlo pod Nemčijo tudi nekaj nad 250 tisoč Čehov.

Glasovi, da je prišlo z novo razmejitvijo pod Nemčijo 850.000 Čehov, po istem poročilu ne odgovarjajo resnici.

Po češkoslovaški statistiki iz leta 1930. je na tem ozemlju bilo 360.000 Čehov. Del teh Čehov je sedaj pobegnil na Češkoslovaško, tako da jih je ostalo pod Nemčijo le nekaj nad 250.000. Toliko bo odslej znašala nova češka manjšina na nedavno Nemčiji priključenem ozemlju.



Kmetška mladina

Za blagor vasi

Vemo, da smo potomci Gubcev, ne enega, ki ga nam je zgodovina po imenu ohranila, ampak vseh, ki so trpeli in v delu izkrevavili, čeprav niso njih imena nikjer zapisana.

Te dni bo nemara kdo zmeden in bo kdo tudi omahoval. Kmetške mladine med temj ne bo. Ona namreč jasno in zavestno pozna svojo pot, ki se nikoli ne ravna po vetru in po trenutnem političnem termometru.

Blagor vasi, blagor kmetškega življa in s tem blagor vsega naroda, celotne države, to je naš cilj, to je smisel vsega našega dela. Ne razvijamo svojega prapora zato, da bi bili komu priganjači, prav tako pa tudi ne zato, ker bi se koga bali. Mi ga razvijamo zato, ker po borbi sedanosti hočemo oznanjati — srečnejšo bodočnost.

To nas bodri in krepi, to nam pa vodi hkratu korake tudi v dneh, kakršni se bližajo. Kmetška mladina bo ostala ideji, vasi in — sebi zvesta.

Fantje, dekleta, pogumno na plan! Z nami je mladost, z nami je pravica, z nami je življenje, z nami je bodočnost!

Novo mesto

Pretečeno nedeljo se je vršila v Novem mestu v Sokolskem domu seja novoizvoljenega odbora Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet. Seja, ki so se je udeležili razen 2 članov, ki sta se opravičila, vsi odborniki, je razpravljala zlasti o zimskem kulturnem delu. Sprejeti delovni načrt je najjasnejši dokaz volje, ki jo ima kmetijska mladina za prosvetno delo. Vsako društvo je dolžno, da priredi najmanj vsaj eno prosvetno prireditev tekom zime. Posebno so dolžna društva še prirediti članske sestanke z debatami, večeri, katerih glavni namen je dati vsemu članstvu kolikor mogoče veliko izobrazbe in jasnosti v vseh važnih in perečih sodobnih vprašanjih. O tem je bila razposlana tudi vsem društvom okrožnica, po kateri se naj vsa društva točno ravna.

Dalje smo sklenili, da se bo izvršila po vseh društvih revizija, ki ima tudi nalogo, da poživljuje neaktivnih društev. Na praznik 1. nov. pa se bo vršil sestanek naših deklet, ki si bodo ustanovila svoj lastni ženski odsek, katerega naloga bo vzbuditi tudi kmetijska dekleta, da se bodo v večji meri zanimala za kmetijsko-mladinsko gibanje in v njem tudi v večji meri sodelovala. Sejo je vodil predsednik tov. Franc Potočar in je ob zaključku pozval vse navzoče k vztrajnemu delu za kmetijski napredek.

Podhosta pri Dol. Toplicah

Kakor smo poročali, je tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet proslavilo 10letnico svojega obstoja in delovanja. Slavnostna proslava, ki bi se imela vršiti dne 2. t. m., se radi znane odredbe notranjega ministrstva ni mogla vršiti. Toda to nas ni niti najmanj motilo da bi ne proslavili svojega jubileja v svojih sreih.

Deset let dela je za nami. Deset let, fantje in dekleta, že vodimo borbo za dvig in pravico slovenske vasi. Vse svoje sile smo dali tekom prvega desetletja organizaciji. In zato, ko danes po desetih letih ugotavljamo uspehe dela, nas spremlja v sreih zavest, da naše žrtve niso bile zaman in je delo za izobrazbo rodilo uspehe in sadove, ki so najjasnejši dokaz, da je kmetijski mladini potreba in dolžnost, da se organizira v društvih kmetijskih fantov in deklet. V drugo desetletje dela stopamo s sklepom, da bo naše delo v bodoče še jačje in vztrajnejše, kot je bilo dosedaj. Ne moti nas niti jeza niti sovraštvo naših nasprotnikov. Nasprotno, njihovo vedenje nam samo izpoveduje pravilnost našega dela. V slogi in delu vstajamo.

Mlatič

Boj hujškačem

Te dni sem prejel po pošti od neke zveze združenih delavcev pismo sledeče vsebine: »Kako iskreno in po preudarku izrekamo zahvalo vsem rešiteljem miru, prav tako iskreno in resno ter po preudarku napovedujemo boj, neizprosno boj vsem vojnim hujškačem. Boj komunizmu žejnemu kmetijske in delavske krvi, boj njegovim pajdašem, boj ljudskim hujškačem, boj lenuhom, pijavkam in sleparjem. Kri so hoteli lizati kot

bičene, v grob so hoteli metati naše može in naše fante, izstradati so hoteli naše matere, naša dekleta, naše nedolžne otroke. Zato boj njim, neizprosno boj!

Združimo se z našim narodom, združimo se z našimi voditelji v skupno narodovo srečo, v srečo vsega človečanstva.

Zivela združena opozicija!

Komu naj verjamem?

Neki Križman trdi okrog, da je vseslovansko krilatice boljševiskih Judov in mednarod-

nih framazonov. »Viharna straža« pravi: »da so boljševiski izdajalec vseslovanske ideje«, dočim trdi »jeseniški zelenec«, »da je vseslovanstvo prav za prav boljševiski domislek.«

Kmetje kaj pravite — komu naj sedaj verjamem? Ali Križmanu, »Viharni straži«, ali »jeseniškemu zelenecu«, če pravi gospod Jože Gostinčar bivši minister za socialno pitanje v svojem glasilu, »da se moramo spomniti pri tej priliki samo na očitke, ki jih je moral prenašati rajni dr. Krek zaradi svojega vseslovanskega čustvovanja?«

Ivan Nemec:

Baranja

Paprika

Že od daleč opaziš, na solnčnih straneh, vse zidovje hiš pokrito z venci paprike, ki se suši. Nič manj ne najde človek tega vrtnega pridelka v hiši, konserviranega v kis; od paprike babure do tiste drobne dolge, ki peče kot ogenj. Očem nudi kar dopadljivo sliko tisto rdečilo po hišnih zidovih, kadar pa se pojavi paprika pri vseh jedeh, takrat nevajenemu človeku ne gre v račun. Sedel sem v družbi Baranjcev pri baranjski kapljici, kjer seveda tudi paprike ni manjkalo; mnogi so kar po 10 do 20 komadov tiste drobne hude mesečne paprike pohrustali kot največjo slaščico, meni pa so ob prvem vgrizu pritekale solze!

Prava značilnost je v Baranji paprika; povsod, v vseh hišah, pri vsakršni pojedini, vsakemu gostu se bo ponudila paprika. V Srbiji imajo navado, da pogostijo gosta s »sladkim«, v Baranji z vincom in papriko. Paprika je v juhi, v zelju, v makaronih, v mesu, paprika je povsod. Nekateri tudi v vinu kvasijo tisto drobno »hudo«, da bi bila kapljica tudi bolj huda! — Zadnjič ali predzadnjič sem pisal o oblačilih ženskega sveta, pa se mi zdi, da je rdečilo paprike v ozki zvezi z rdečilom njihovih rdeče-pisanih oblek. Vse skupaj izraža neko potrebo baranjskega človeka po zunanjem dražilu, ker jih ravnic napravlja premrke in dolgočasne.

Sploh pa Baranjce privlači vse kar draži: rdeče-pisana obleka, rdeč in kričeč prt na mizi, kričeči zastori, kričeča slikarija na dvorišnih stenah itd. Največje dražilo za oči in grlo pa je paprika, ki je že marsikateremu tujcu privabila solze v oči!

Beli Manastir

Je lepa vas s 5000 prebivalci, ki bo letos dobila tudi sodišče. Dosedaj se je nahajalo sodišče s srezom vred v Dardi, ki je po velikosti enaka z B. Manastir; sedaj si bosta obe vasi javne urade podelili. Drugače pa je Beli Manastir gospodarsko središče Baranje. Tukaj je velika centralna mlekarina državnega veleposredstva »Beljec« s tovarno za mesne izdelke, križišče in obmejna postaja na progi Osijek—Budimpešta, kakšen km vstran v Baranjinem vrhu pa je sladkorna tovarna omenjenega veleposredstva, ki v Jugoslaviji pridelava največ sladkorja. Tukaj je tudi glavna postaja beljske industrijske železnice, ki je spe-

ljana po vsem Belju v dolžini okrog 160 km. Blizu postaje je tudi velik mlin, ki s svojim gospodarjem gospodari nad ceno in prometom baranjskega žita! — Omeniti je tudi zelo lep »Sokolski dom«, ki predstavlja prosvetno središče vsega javnega življenja v vasi in okolici. Poleg Sokolskega društva so tudi vojni dobrovoljci, četniki, baranjske sestre, Jadranska straža in podobno.

Vse našete organizacije nastopajo v Sokolskem domu, kjer se večkrat na leto zbere masa naroda ob priliki raznih manifestacij. Zelo so priljubljene četniške prireditve in letni sokolski nastopi, kjer sodeluje vse podeželje, ki pa sicer nima pojma o sokolski ideji. Njim je vsa ideja »sokol« — kar govori o kreposti — samo to besedo poznajo in nič več. Med markantne osebnosti javnega življenja v Belem Manastiru in sploh v Baranji spada g. Slepčević, podbeležnik občine in sokolski načelnik belomanastirskega okrožja. Vseh drugih na tem mestu ne bom omenjal, ker za naše pojme to niso javni delavci. Vsi so skoraj taki, da nosijo znake in pridejo morda na občni zbor — to je vse njihovo prosvetno delo. Nikjer nisem videl toliko volje v mladini za prosvetno delo ali — mladi ljudje so onemogočeni po miselnosti starih in njihovi popolni nesposobnosti. Opazil sem, da mimo žepa pri njih ni nobene ideje. Ako bi se škodilo žepu, naj poginejo vse kulturne organizacije. Ja, skoraj bi pozabil omeniti športnega mecena, ki v Belem Manastiru kaj krepko gospodari. Šport, in sicer samo nogobro. igra v vsej Baranji glavno vlogo pri izživljanju mladine. Vsa stremeljenja pogreza baranjska mladost v napihnjeno žogo. Na tem polju bi se moralo nekaj storiti — poslati sposobne učitelje, ki bi šli z ljudstvom po novih poteh brez madžarske fevdalne gospodske miselnosti, ki je tem ljudem napravila suženjsko dušo.

(Dalje.)



VELIKA
BLAZNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1939

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive
obrestuje po **4%**

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po **5%**

JUGOSLOVANSKA
ZAVAROVALNA
BANKA

„Slavija“

V LJUBLJANI
Gospoška ulica 12
TELEF. ST.:
21-76, 22-76

PODRUŽNICE: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD IN SPLIT

Domači dogodki

× V Rožni dolini pri Ljubljani je tapetnik Anton Jenko bržkone iz ljubosumja obstrelil ženo brivskega mojstra Kristo Z., sebe pa usmrtil. Tragedija je vzbudila obilo razburjenja, ženskam pa dala nauk, da ni dobro »upirati v dva očiča, ker iz »tega se gorje rodi«.

× V Gornji Sušici je neznan kolesar napadel na cesti posestnika Franca Iljaža, očeta štirih otrok. Obdelal ga je z nožem tako strahovito, da je siromak po prevozu na dom podlegel poškodbam. Kakor je rajni izpovedal pred smrtjo, je bil zverinski napadalec neki Hrvat.

× V vasi Kablar na Hrvaškem se je odigrala pretresljiva rodbinska tragedija. 20letni Mate Peršin, ki se je šele nedavno poročil, je med prepriom zaklal svojega očeta Toma. Čim se je sin oženil, so se začeli doma prepiri. Stari Tomo ni imel rad snaha, ker ni hotela delati. Sinu je večkrat očital, zakaj se je oženil. V ponedeljek sta se s sinom zopet sprla. Med prepriom je sin potegnil nož in ga zasadel očetu v prsi.

× V gozdu med Rupo in Kokrico je nedavno zvečer zgorelo nekaj lesenih barak. Tam ima namreč veletrgovca g. Gorjanc svojo žago in so te barake služile za delavce in za skladišča. Sreča, da se ogenj ni prenesel na v bližini nahajajočo se žago in zalogo lesa. Ogenj so v kratkem času udušili.

× Blizu Sv. Lovrenca v Slov. goricah so neznanec napadli posestnika Ivana Merkuža iz Spuhlje, ko se je zvečer vračal domov, in so ga oklali z noži. Merkuž se je težko ranjen še zavlekel do bližnje hiše, kjer se je onesvestil. Dobri ljudje so mu nudili prvo pomoč in ga odpeljali v bolnišnico. Orožniki zasledujejo napadalce.

× V Bresternici je nepreviden kolesar povozil Sletno delavčev hčerko Marto Leks, ko se je vračala iz šole. Otroku je strlo desno nogo in zadobil je še druge resne poškodbe. Marto so morali prepeljati v bolnico.

× V Varaždinu se je obesil ondan bivši mestni uslužbenec Franjo Ferencak, star 63 let. Dolga leta ga je mučila neozdravljiva bolezen in večkrat je pravil, da si bo končal življenje.

× »Slovenska Beseda« ustavljena. Z odlokom notranjega ministra je ustavljen v Ljubljani izhajajoči tednik »Slovenska Beseda«. Tednik je bil glasilo prejšnjega ljubljanskega župana dr. Dinka Puca in njegove skupine.

× V Mariboru je v duševni zmedenosti izvršil samomor upokojeni višji policijski stražnik Lojze Kosmač. V smrt so ga gnale družinske razmere.

× V Gorici pri Račah so v lovskem revirju Antona Beraniča iz Maribora našli celo vrsto zajčjih zank, ki so jih nastavljali divji lovci. Orožniki so aretirali 25letnega posestnikovega sina Franca B., ki je priznal, da je zanke nastavil, pravi pa, da ne vseh. Izdal je tudi več tovarišev.

× V Obrežu pri Vel. Dolini je bil nedavno zjutraj zaboden z nožem v hrbet Lončarič Franc iz Obrežja. Lončariču je že dolgo grozil Hostnik Franc iz Obrežja, da se mu bo osvetil in ga zaklal, ker je bil nanj jezen radi nekih ljubavnih spletk. Kritične noči, ko se je vračal Lončarič proti svojemu domu v Obrežju, ga je blizu doma dohitel Hostnik ter ga brez vsakega povoda zabodel z nožem v hrbet tako močno, da se je Lončarič ves okrvavljen in nezavesten zgrudil. Ko se je kasneje malo zavedel, je klical na pomoč ter so ga domači odpeljali v brežiško bolnišnico. Zdravniki upajo, da mu bodo rešili življenje.

× V Apatinu blizu Sombora je bil nedavno ubit 20letni Gjorgje Ador. Fant je bil na veselici, kjer se je sestal s pekomo Antonom Somborcem. Fanta sta se sprla zaradi dekleta. Iz prepira se je razvil pretep, med katerim je Somborac zabodel Adora v hrbet, tako da je obležal mrtev.

× V Kamniku so ondan neznan vlomilci vdrli v kamniško cerkev. Stikali so po tabernaklju, niso pa ničesar odnesli. Izpraznili so le obe puščici, v katerih je bilo precej denarja. Za vlomilce poizvedujejo.

× V vasi Vojakovački Kloštar je 50letni Marko Gašparič zaklal svojega 20letnega sina Stevo. Oče in sin se že dolgo nista razumela. Oče je bil priden, sin pa lenuh, pijanec in kvartopirec. Oče je moral spati v hlevu. Nedavno se je sin zaljubil v lepo sosedovo hčerko in pognal je vse, kar je oče zaslužil. Končno oče ni mogel več prenašati tega, pograbil je kuhinjski nož in zabodel sina.

Za divjimi lovci

Skoraj molče sva korakala od Sv. Miklavža po cesti proti jugu, kakor bi slutila, da bova nočjo doživela burne doživljaje. Šla sva že dobre tri četrt ure in prišla do samotne gostilne »Pri veselem kmetu«, kjer je bila še luč. Tu sva krenila po kolovozni poti na levo proti vzhodu med njivami in gozdi, naravnost proti Cirilovi hiši, do katere sva imela še dober kilometer poti. Na obeh straneh se tu svet znižuje in preide v dve ozki dolinici, v katerih izvira v vsaki po en potok, ki se ravno pod Cirilovim domom izliva drug v drugega.

Sel sem naprej ob potoku, kjer je svet porastel z mladim jelševjem in vrbami, kar mi je nudilo zelo ugodno kritje. Mesec je bil že precej visoko, tako, da je bilo svetlo kakor podnevi. Potok je še tu čisto ozek, da sem brez truda stopil lahko na to ali ono stran, kakor je bilo pač potrebno. Od vrbe do vrbe, držeč se bolj senčne strani, sem se pomikal vedno dalje, vedno dalje. Lahen vetrič je pihal proti meni, zato se nisem bal, da bi me on prej opazil nego jaz njega. Previdno sem kukal zdaj od ene, zdaj od druge strani. Bil sem morda že na pol razdalje med obema gozdoma, ko nenadoma pred menoj počita dva strela, drug za drugim. Mislil sem že, da je po meni, ko smukne tik pred menoj lisica, čez potok s sosednega lovišča na naše lovišče. Videlo se je, da je močno obstreljena, ker je zadnji del telesa vlekla za seboj. Pogajala se je naprej le s prvima nogama čedalje bolj počasi, vedno bolj počasi in se končno sredi njive ustavila in poginila. Medtem je skočil nekdo čez jarek in naglih korakov hitel proti lisici, očitno z namenom, da bi pobral žival, ki je bila kakih petdeset korakov od mene. Pustil sem, da jo je pobral, toda že je na vso moč bežal proti njemu tovariš Franjo. Opazil je že, da to nisem jaz, ker je zaklical:

»Kdo strelja?«

Mož je hotel zbežati proti meni, a jaz sem mu zastavil pot, dvignil puško in zaklical:

»Stoj!«

Obstal je, kakor bi bil okamenel.

»Kdo si?«

Medtem je bil že tovariš Franjo pri njem:

»Odloži puško in lisico, sicer te ustrelim!«

»Nam... nam... pro... prosim, ne streljajte,« je jecjal mož, »to sem jaz, župan občine Močvirje.«

»Lepa reč! Župan, pa lovski tat! Kako to izgleda? Kaki so šele potem njegovi občani...?« je radovedno vprašal Franjo.

»Namreč, prosim za besedo! Namreč, vsega tega je kriva moja žena... Prešmentane lisice, namreč, so mi včeraj odnesle dva najlepša purana. Od takrat nimam več miru. Žena godrnja nad menoj, da je strah in groza: Zakaj imaš puško? Da boš z njo streljal miši in podgane? Lisice pa, o strah in groza, namreč, pa nam bodo odnesle vse pure in purane in nazadnje ne bo več nobene kure v kurniku...« Besedica »namreč« je bila njegova ljubljanka.

Medtem sem jaz tudi prišel bliže in spoznal gospoda župana iz Močvirja.

»Ali imate, gospod župan, lovske dokumente v redu?«

»Kakšne dokumente, namreč?«

»No, orožni list in lovsko karto.«

»Seveda imam orožni list!« Iskal je in iskal po vseh žepih, pa ni nič našel.

»Mogoče ste ga doma pozabili?«

»Da, da, doma sem ga pozabil, veste, namreč, žena mi je delala tako silo radi lisice, da sem ga pozabil.«

»Kako pa to, da niste puške pozabili?«

»Veste, gospodje, namreč, puško in tri nabojne mi je žena dala v roko in rekla, da se brez lisice naj ne vrnem domov.«

»Kot župan bi morali vedeti, da brez ve-

ljavnih dokumentov ne smete dati puško na ramo, zato vzamem puško in ubito lisico jaz, vas, gospod župan, pa bom javil na pristojno mesto. Kazen bo toliko občutnejša, ker ste lovili prvič.

»Prosim vas, ne naznanite me! Kaj bo rekla žena? Saj sem hotel samo kaznovati lisico, namreč.«

»Kaznovati gor ali dol, tu ne pomaga nobena prošnja. Čeravno lisice ne ščitimo, ne moremo dovoliti, da bi po našem lovišču lovili divjačino ljudje, ki niso zato poklicani. Lahko noč, gospod župan!«

Močvirje je kraj pod Humom in sega do Drave in ima svojo občino. Hiše so raztresene po gozdu, ki je močno močvirnat. Od tod ima svoje ime. Prebivalci so večinoma mali kmetje, ki se bavijo z drvarstvom, živinorejo in tudi z vinogradništvom. Vinograde imajo raztresene po Humu. O tem lepem kraju bomo govorili pozneje obširneje.

Pustila sva gospoda župana svoji usodi in odšla proti Cirilovemu domu.

V Velikem gozdu

Ni še minilo pol ure od tega dogodka, ko sva prišla že do Cirilove hiše. Stopala sva pravkar iz gozda in videla, da je v sobi še gorela luč. Opazil sem tudi takoj pred oknom neko temno senco. Pogledal sem natančneje in videl, da pred oknom stoji možki in gleda v sobo. Okna niso bila zastrta, zato se je v sobo vse dobro videlo. To se mi je zdelo sumljivo, zato sem tovariša, ki je stopal pred menoj, prijel za rokav in ga potegnil nazaj. Pokazal sem mu s prstom temno senco in mu šepnil na uho:

»Ali ne stoji tam nekdo?«

»Pod oknom?«

»Da!«

Ob tej uri gotovo dekleta ni prišel klicat. Ta človek ima druge namene! Opazujva ga!

(Dalje)

× Onstran Vrhovin se je v predoru smrtno ponesrečil mladi inženir Josip Baglama. Zaposlen je bil pri železniški direkciji in je delal na terenu. V nedeljo se je sestel še s svojim prijateljem v Zagrebu, v ponedeljek zjutraj pa je moral z vlakom na terensko delo. Izmeriti bi bil moral predor onstran Vrhovin, ki je največji na progi med Vrhovinami in Splitom. Ob določenem času je krenil na pot, a že v ponedeljek popoldne je bil njegov brat obveščen, da so našli bratovo truplo razmesarjeno v predoru. Mladega inženirja je povodil vlak.

× V Rogozi na Dravskem polju je zgorela stanovanjska baraka Štefana Fuksa. Ugotovili so, da sta ogenj zanetila 8letni Fuksin sin in 6letna hčerka, ki sta se igrala z vžigalicami. Goreča vžigalica je padla med seno, ki se je vžgalo in hipoma je bila vsa baraka v plamenih.

× V Bivoli je brat v postelji tako neusmiljeno pretepel svojega 19 letnega brata Franca Babiča, da je ta moral v mariborsko bolnišnico. Zlomil mu je levo roko in mu poleg zunanjih zadal oziroma povzročil tudi hude notranje poškodbe. Kaj je krivo take surovosti?

× Vodnikova družba je največja slovenska napredna prosvetna organizacija. Že dvanaest let vrši svoje vzvišeno kulturno poslanstvo med našim narodom. Na stotisoče izbranih knjig je že razposlala med naše ljudstvo, mladim in starim v pouk in zabavo. Vendar Vodnikove knjige še niso tako razširjene, kot bi morale biti. Mnogo naprednih slovenskih domov še ne dobiva vsako leto bogatega knjižnega daru Vodnikove družbe. Zato polagamo na srce vsem prijateljem, da se pravočasno priglase pri poverjeniku svojega kraja ali pa direktno v njeni pisarni v Ljubljani, Knafljeva 5. Opozorite na našo družbo tudi svoje znanke in prijatelje! Za borih 20 din boste dobili letos v drugi polovici meseca novembra štiri lepe knjige, bogate in zanimive vsebine.

Sejmi

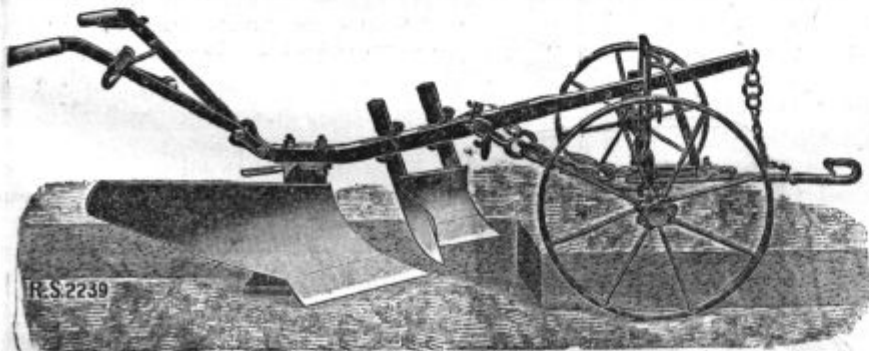
30. oktobra: v Studenci pri Krškem, Velikem Gabru,
1. novembra: v Črnomlju, Ormožu, Ptuj, Trbovljah, Dolnji Lendavi,
2. novembra: v Ljubljani, Cerknici, Mirni, Celju, Ptuj, Trbovljah, Vitanju,

3. novembra: v Mokronogu, Zagorju ob Savi, Dravogradu, Pišecah, Razkrižju, Turnišču
4. novembra: v Mariboru, Slov. Konjicah, Sv. Lenartu nad Laškem,
5. novembra: v St. Vidu pri Stični, Ponikvi, Brežicah, Celju, Trbovljah, Križevcih, Beltincih.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Ptuj so prignali 54 volov, 20 bikov, 25 juncev, 194 krav, 69 telet, 129 konj in pet žrebet; od tega je bilo prodanih vsega skupaj 224 glav. Cena volom je bila 4-25 do 5-50, bikom 2-50 do 5-—, juncem po 3-— do 4-—, kravam po 2-50 do 3-75, teletom pa po 4-— do 5-— din za kg žive teže. Konji so se prodajali po 600-— do 4.500-—, žrebeta pa po 500-— do 2.000-— din za komad. Nekaj konj je bilo prodanih v Nemčijo. Svinje do 12 tednov stare so se prodajale po 80-— do 165-— din za komad, debele svinje po 7-— do 8-— plemene svinje pa po 6-50 do 7-— din za kg žive teže.

SACK-OVI PLUGI so najboljši!



Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba in njena skladišča** v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Zahvala

Vsem, ki ste našega nepozabnega očeta, starega očeta, strica, svaka in tasta, gospoda

FLORIJANA ZORKA

v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti, vsem, ki ste mu prinesli cvetje v slovo in zasuli z njim njegov poslednji dom; vsem, ki ste nas tolažili in nam stali ob strani v teh najtežjih dneh, najiskrenejša zahvala in Bog plačaj!

Posebno smo še dolžni zahvalo čč. duhovščini iz Bele cerkve in Šmarjete, g. duh. svet. Perkotu za tolažbo v zadnjih dneh, nadalje gg. dr. Riselju in primariju dr. Červinku za zdravljenje in lajšanje poslednjih dni in v času bolezni, nadalje Meddruštvenemu pevskemu zboru iz Bele cerkve, Cerkvenemu pevskemu zboru iz Bele cerkve in Sok, pevskemu zboru iz St. Petra za v srce segajoče žalostinke doma in na grobu, šolskemu pevskemu zboru za žalostinke v cerkvi, nadalje gas. četi v Beli cerkvi za častno spremstvo in godbi gas. čete za žalostinke; vsem deputacijam raznih uradov, društev in ustanov, vsem prijateljem pokojnika in vsem, prav vsem, ki ste se spomnili našega ljubega očeta — najlepša in najiskrenejša Vam hvala!

V Dominiški vasi 17. oktobra 1938.

ZALUJOČI OSTALI.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**
Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetiskidom
Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon Interurban 25-06

Dobavlja vse delne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskale, apnenega dušika, žilnega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarni silovacc, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Poljedelcu in delavcu

29



07477-601

Močne gumijaste opanke z ojačenim jermenom, vrhovi in peto. Trdnost, trajnost in nepremočljivost so prednosti teh opank. Vse številke za moške din 29,—, za ženske din 25,—, za otroke din 19,—.

29



58077-603

Lakirane gumijaste opanke z ojačenim jermenom, najbolja obutev za delavca in poljedelca. Posebno se odlikujejo po trdnosti, trajnosti in nizki ceni. Vse moške številke din 29,—, ženske din 25,—, otroške din 19,—.

79



4767-67711

Čevlji za delavca in poljedelca, močna kravja koža, z neuničljivim gumijastim podplatom. Namenjeni so za težko delo, imajo široko obliko in se v njih zelo udobno hodi.

79



97977-676

Gumij je edini material, ki ne prepušča vode. Delavec, ki opravlja delo na polju, v gozdu ali po jarkih, ne more biti brez tega obutva. Prodajamo tudi lakirane čevlje, in sicer vse številke, po novi znižani ceni za din 79,—.

Boto

